Ч. 37. Чернівції, субота дня 15. (27.) лютого 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по неділях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

Про школи і учителів.

(Пополудневе засїдане буковиньского сойму з дня 23-го с. м.)

По відчитаню поданого нами в числї 35-ім справоздания п. Помпе забрав голос пос. Прункул в справі шкільництва сучавского округа. Після справоздания є в краю 108 волоских шкіл, між ними ледво 7 чотироклясових, а пять і шістьклясових нема зовсім. Є вправді сім 4-клясових, дві 5-кл. і дв[illegible]клясові народні школи, але ті суть мішані, волоско-німецкі, і то так, що волоского вчать тілько в двох найнизших клясах. Волоске населене числило після обчисленя з 1890 року 210.000 душ, а має тілько 7 чотироклясових шкіл! А що обчислене народу з року 1890 було тенденцийне, доказує примíром се, що після него нема анї одного вірменина, вірм.-ор. віроісповіданя, хотяй на Буковинї є цїла вірм.-ор. парохія і громада і школа. Вертаючи наново до шкільних справ, вказує бесїдник, що в сучавскім повіті є тілько одна 4-клясова школа в Петрівцях, але і тоту хотять замінити на мішану волоско-руску школу, хотяй цїла громада противна тому.

А як стоїть річ в Сучаві, де є гр. ор. висша ґімназия і волоскі паралєльки? В Сучаві є чотироклясова волоско-німецка школа, що вже обходила 100-лїтний ювилей свого істнованя. В роцї 1895/96 переміни́ли і тоту школу на чисто німецку, де волоска мова має значінє лише научного предмету. Не взяли під розвагу, що Сучава має 2800 волоских мешканців і що є повітовим містом волоского округа.

Зі всїх округів сучавский найбільше запущений на поли шкільництва. Після справоздания було на Буковинї вже тілько 29 громад, де не було школи а з них припадає майже половина, бо 14 громад, на сучавский округ. А щоби тому зарадити треба би не будувати палат на школи, але зовсїм прості будинки а як найбільше. щоби помістили школярів. Оттак вибудувала примíром громада сьв. Ілії школу-палату за 6000 зр., але против неї стоїть корчма, котру разом з 30 пражинами поля винаймає за 40 зр. річно жидови — гр. ор. релїґійний фонд. Таке сусїдство не підносить значінє школи а можна би его оминути, бо ті гроші дав би кождий мужик — як би его допустили.

Але і після числа кляс сучавский округ найбіднїйший по серетскім, бо має тілько 55 кляс. Під покровом високого правительства замінили гр. ор. висшу ґімназию, котру заснував і утримує гр. ор. релїґійний фонд для православного населеня в чисто німецку школу, а паралєльки ледво вибороли собі Волохи. Та і тим паралєлькам хотять тепер підрізати корінь через те, що не допускають в Сучаві дїтий до науки в народній школї на волоскій мові. Тому ставить бесїдник внесене, щоби сойм візвав правительство засновати в Сучаві школу з викладовою волоскою мовою.

Пос. Вольчиньский виявив свій жаль до правительства, що так мало опікує ся волоским шкільництвом. Старав ся доказати, що Волохи в прирівнаню до Русинів упослїджені на всїх точках і що правительство протеґує Русинів з кривдою для Волохів. Закиди его полягали або на помилках друкарских у справозданю, або в незрозуміню предложеного справоздания, або на фальшивих інформациях та на інсинуациях. Він вказав на те, що в справозданю з року 1894 є зазначено 19 шкіл з німецким викладовим язиком, тепер в тій самій рубрицї є 36. Ґерманїзация йде великим кроком. А причиною того є також і те, що краєвий інспектор не вміє жадної краєвої мови і не може наглядати шкіл. Той ґерманїзацийний вплив видко і в учительскій семинариї; 12 дївчат волоского інтернату не приймили до семинариї длятого, що не вміли по німецки. Молодців і дївчат, що вийшли з волоскої або рускої народної школи, нагинають в семинариї до німецкої, щоби знов потому післати їх учити по волоски або по руски. Се чисте перекручуване голови! Русини мають бодай двох професорів до рускої мови при семинариї а Волох там один однїсїнький. Таке саме і з інспекциями: чому інсп. Попович інспекціонує школи більше від Ісопескула? (Тут зараз звернули увагу бесїдника, що се помилка в виказї і що она поправлена зараз на долинї.) Але, поправив ся бесїдник, все таки дивно, звідки інсп. Ісопескул набере часу інспекціонувати, коли має тілько других занять. Для того Волохи жадають, щоби мали такого осібного інспектора, як Русини в особі Поповича. Тут позволив собі бесїдник напасти на особу п. Поповича в неоправданий і грубий спосіб. В той спосіб провадив бесїдник дальше свою філїпіку, не щадячи при тім інсп. краєвого Тумлїржа, і краєве правительство, а найважнїйший закид зробив з розпорядженя властий шкільних, після котрого учитель, а не родичі має установляти рідну мову дитини. Се мало викликати велике обурене межи цїлим населенєм краю.

Президент краєвий ґр. Ґоес відповів пос. Прункулови, що справа сучавскої школи ще не порішена в найвисшій інстанциї, та що сучавский округ під взглядом шкільництва не стоїть найгірше, але є аж пятим з черги, отже лїпшим як кіцманьский і черновецкий. Звертаючи ся до бесїди пос. Вольчиньского збивав бесїдник по черзї его закиди, а на доказ, що краєве правительство прихильне до волоского шкільництва, навів, що оно підпомагало заснованє волоского інтернату всїма силами і вистарало ся у мінїстерства о субвенцию для него. Що до інспектора Тумлїржа, то не тілько, що не потерпить через него шкоди анї волоске анї руске шкільництво, але взагалї можна Буковинї поґратульовати, що такий чоловік розвинув свою дїяльність на поли краєвого шкільництва.

Чи він добрий на своїм місци, треба вже лишити до рішеня тим людям, що занимають ся тими дїлами, і що его покликали на те місце. Але і результати его працї сьвідчать против пос. Вольчиньского, бо інспектори окружні рад-

---

5)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— А вже-ж! — відповів дїдич твердо. — Недавно на школу дав я, тепер на церков хочете — то за богато!

— Все-ж таки думати о тім мусимо.

— Що ви тут видумаєте? — питав ся дїдич роздразнено. — Чи громада цїла потрафить зложити вам хоч кілька соток тепер? Звідки возьме? Самі жебраки! — Що зароблять, то зїдять. Ви тепер, отче, з думкою про нову церков і не носїть ся, конкуренциї не розписуйте, бо я нїчо не дам і не видрете від мене. Не можу... не маю! Ще час о тім думати!

О. Левіцкий підняв ся з фотелю, дякуючи дїдичеви за відступленє каплицї, і збирав ся до відходу.

— А за ті вибори — сказав ще дїдич — не потребуєте, отче, дуже гнївати ся. В полїтицї сентиментів нема; а доки я, Поляк, жию ту в Залїсю, доти, кажу вам отверто, буду старати ся, щоби польскість всюди була горою. Переможете мене — добре; не переможете, то не дивуйте ся.

— Я не гнїваю ся, пане, на вас — відповів о. Левіцкий, хоч як єму та розмова не була по душі — і думаю, що ви не повинні також на мене гнївати ся. Адже то не з особистої причини...

— Добре, добре, — перебив єму дїдич — але... Ну, киньмо се! Отже відступаю вам каплицю, оттут маєте ключ від неї.

І з тими словами передав Левіцкому ключ, подав холодно руку — і Левіцкий вийшов, з немилим почутєм упокореня в серцю. Мав би він був богато дечого сказати; але пору на се вважав невідповідною, — рад був, що хоч відступлено єму каплицю, без котрої годї було би єму обійти ся.

Ледви Левіцкий вийшов, як Заборовскому принесено з почти часописи і лист від сина Станїслава, що був поручником при кавалериї. В ту хвилю увійшла в комнату Маня і, замітивши в руках батька лист, спитала: — Може від Стася?

— Від Стася.

— Що пише?

— Зараз! — Заборовский читав з нахмареним лицем. — Що пише? Ану, щож той гультай вміє коли написати! На, маєш, прочитай собі! Двіста зр. хоче, щоби я єму післав... Ну, вже я такий глупий не є, як єму може здає ся. — Заборовский почав нетерпеливо ходити по комнатї. — І то саме тепер жадає, коли мене вчера таке нещастє спіткало, коли я в цїлім домі сам не найду тілько готівки, а позавтра маю рату платити в банку, чотириста зр.!

— Він так просить! — замітила Маня несьміло, прочитавши дещо з листу.

— І що з того, що просить? А на похоронї мами як був, не взяв сотку? Вже єї пустив? І на що тому гультаєви тілько гроший?

— Пише, що то якась справа гонорова — замітила Маня.

— Гонорова? — говорив батько гнївно. — Красна менї справа! Певно в карти програв, як звичайно, а ти, тату, з остатного тягни ся і плати! Нї вже! — Заборовский махнув люто рукою. — Досить уже мене обдер! Нехай вертає з войска до дому і ґарує так, як я! Нехай сам добуде з тої землї більше доходу, як я добуваю.

— Готов мати великі неприємности — замітила ще дївчина, зі страхом споглядаючи на батька.

ник Ісопескул і інспектор Попович сповняють совістно своє завданє і разом з краєвим інспектором піднесли шкільництво краєве на ту вижину, на якій доси не було.

Жаданю посла, щоби низші волоскі паралельки в Сучаві замінити на висшу ґімназию супротивляє ся бесїдник з тої причини, що задачею висшої ґімназиї є підготовляти учеників до унїверситету — а деж маєте волоский унїверситет? Для загранції ми не маємо охоти виховувати унїверситетских студентів.

Дармо змагав ся пос. Вольчиньский против шкільних властий за розпорядженє що до означеня мови. Тут треба розріжнити „Umgangssprache“ а „Muttersprache“. Означенє тої мови прислугує на підставі мінїстерского розпорядженя учителеви по переслуханю родичів і випитаню дїтий.

Опісля забрав слово краєвий інспектор др. Т у м л ї р ж і виказав на підставі докладних дат, що всї закиди і підозріня не справедливі, бо краєва рада шкільна старає ся дїлати виключно в цїлях просьвіти і не кривдить нїкого а опікує ся школами кождої народности. В справі перепавших при іспитї дївчат виказує, що жадна з них не перепала з одного предмету, але з кількох а між ними були не тілько Волошки але і дївчата иньших народностий. Впрочім на чолї комісиї екзамінацийної стоїть Волох інспектор Ісопескул, то він певно не дав би зробити кривди вихованицям волоского інтернату. Так само несправедливим є заміт, що Русини мають двох професорів для руского при семінариї а Волохи тілько одного. Для рускої мови є один і для волоскої один, а припадково є другий професор, що має іспит для рускої мови, але нїколи не учить анї одної години того предмету, лише викладає натуральну історию. А за те мають Волохи директора із своєї народности і з межи 7 учителїв є 4 Волохи! Отже хто, як хто, а Волохи не мають чого жалувати ся. Що до інспектора Поповича і інспектора Ісопескула поясняє бесїдник, що перший має приділені собі ріжні адмінїстрацийні справи і мусить так само працювати як інсп. Ісопескул, що є заразом директором семинариї. Дїяльність обох не ограничає ся на інспекціонованю шкіл, а се виконують они в однаковій мірі, бо сего року інспектор Попович звидїв тілько о три кляси більше від інспектора Ісопескула. Дотичний закид пос. Вольчиньского полягав на ошибцї. Так само на незрозуміню полягав заміт, що нїмецкі школи зросли з 19 на 36. Незрозумінє повстало через те, що до тої рубрики вчислено і ті школи, в котрих в двох перших роках учать по руски, по волоски або по польски. В тім роцї не засновано анї одної нїмецкої школи і тілько ті самі школи переставлено в рубриках. На дальший заміт пос. Вольчиньского, що рада шкільна не дає до друку готових уже волоских учебників, а тримає їх роками в бюрі, та жадає від авторів перекладу чи на нїмецкий, чи на руский язик, відповів бесїдник, що причиною того є або недостатачі в науковім уложеню книжок, або непатріотичний зміст волоских читанок. Там вичислені всякі історичні події, але імени австрийского героя не знайдеш. То-ж і проволока не є виною краєвої ради шкільної, лише самого автора.

Опісля промавляв ректор унїверситету пос. др. Р о ш м а н, представляючи річ так, що властиво Нїмцї покривджені в шкільництві супротив других народностий в краю. Що-до заведеня висшої волоскої ґімназиї мусить бесїдник заявити яко ректор унїверситету, що молодїж унїверситетска вже і так має за малі відомости нїмецкого язика, щоби могла з користию слухати викладів. Коли-б домаганє Волохів сповнило ся, тогди треба би хиба заснувати крім нїмецкого ще і волоский унїверситет, взглядно руский — а на се не стати Буковину.

По коротких замітках пос. В о л ь ч и н ь с к о г о, на котрі відповідали знов ґр. Ґоес і др. Тумлїрж забрав слово пос. Смаль-Стоцкий і відпер в досадних словах замітку пос. Вольчиньского що-до особи інспектора Омеляна Поповича.

З угорскої Руси.

(Допись „Буковини“).

В числї 30-ім подали ми статю про угорску Русь, в котрій між иньшим говорило ся про велику нужду угорских Русинів. Аби зарадити якось тїй нуждї, єпископ Фирцак скликав, як звісно, нараду до Будапешту. В числї 31-ім подали ми голос мадярскої ґазети Pesti Hirlap, котра пожалувала троха угорских Русинів, накинула ся навіть на жидів, що з Росиї і Галичини прийшли на Угорщину, але свої жалї закінчила чисто-жидівскою радою: „Даймо Русинам хлїб, а они з вдячности стануть Мадярами!“ Так зробили жиди в Угорщинї, а що Pesti Hirlap жидівска ґазета, то не диво, що й другим так радить. Наш дописуватель з Угорщини пише нам з тої нагоди так: „Нема що покликувати ся на Pesti Hirlap, бо та ґазета в руках жидів і нам противна. Одною рукою нїби подає нам милість, а другою бє нас по лици. Не треба вірити жидови; він тілько дбає, аби єму було добре. Наші жиди жадають тепер помочи для себе, бо кажуть: они через то поробили ся дерунами і лихварями, що дуже бідні. Декотрі пани піднесли навіть ту думку, щоб жидам помогти: вовка хотять насити[illegible], аби не кивав ягняти... Та сесе полїтика! А й бо Макіявеллї дав їм розум, кедь (коли) так хотять чинити.

Не знаю певно, чи так стоїть дїло, але я маю деяку підставу здогадувати ся, що коли такий Pesti Hirlap нарікає на прихід чужосторонних жидів в Угорщину, то лише длятого, що боїть ся, аби їм польскі і росийскі жиди не видерли хліба та не поставили в злім сьвітлї перед корінними Мадярами. Наші жиди більше поступові, їдять солонину і свиньске мясо і стидають ся, що їх братя боять ся „трефного“. Наші жиди удають Мадярів і тому Pesti Hirlap, нарікаючи на долю Русинів, що їх знищили захожі жиди, хоче притім дещо зискати для мадярских жидів і для Мадярів самих. Та ледви, чи жиди [illegible]зають притім богато, коли би справдї правительство наше заняло ся долею наших збіднїлих Русинів. А нам добра опіка належить ся від Угорщини, бо ми не мало крови пролляли за нашу вітчину.

Зачуваю, що замісць старостів (февишпанів) дістанемо на чотири рускі столиці (Унґ, Берег, Марамарош і Угочу) одного комісаря, котрий би мав заняти ся поправою відносин в наших руских сторонах і спинив жидівску захланність. Кажуть, що Маврикій Балайтий призначений на се місце; має то бути чоловік справедливий, як Катон. Говорять, що і коршми відберуть від жидів а передадуть Русинам, певні того, що ті так не зруйнують народу, як жиди.

А які у нас жиди-деруни, на то вам ось який доказ: Один латірский мужик пішов купувати конї до Мукачева. Мав 200 зр. в кишени. Два жиди пустили ся за ним. Мужик побачив їх на торговици і скрив ся перед ними, але они таки віднайшли єго і спитали, що купує. Знали вже наперед, що єму коний потрібно, отже втягнули єго до такого „ґешефту“: продали єму за 180 зр. два конї, котрі не були варті і 60 зр. Дістали за то від мужика 20 зр. і від того, що продав конї, також 20 зр. Потім мужик найшов „ґанч“ в конях, бо були дихавичні. Він не знав своїх прав, не знав як відобрати всї свої гроші і відступив жидам куплені конї за 100 зр. Зробивши такий „сьвітлий інтерес,“ мужик утїк з ярмарку. Жиди за ним. Зайшов мужик уже вечером у коршму по дорозї, випив горівки, дивить ся: приїхали жиди з тими сами-

---

— А що то мене обходить?! Чорт єго побери, коли такий вдав ся!

З тими словами станув коло вікна і замітив на подвірю Мошка Зільбера. Вийшов зараз з комнати і приняв жида на ґанку.

— Я прийшов до ясно-вельможного пана... — почав арендар.

— Добре, добре, я казав вас закликати — сказав дїдич. — Нї, чекайте, ходїть до канцеляриї.

В канцеляриї розповів Заборовский арендареви, котрий стояв смирно коло дверий, що рад би продати все дерево, виломане або вирване вчерашною бурею в лїсї. Кромі того рішив ся, так як Мошко того перше хотїв, продати єму для вирубу Дуброву, але нїяк за такі дешеві гроші, як Мошко дає. Отже що він на те?

Мошко сказав, що виломаного бурею дерева ще не оглядав, отже не знає, що сказати, а що-до Дуброви, то він хоч як рад би дати більше гроший, але не може; він єї оглядав і бачить, що там більше, як на тисяч зр. дубів нема.

— Але-ж, жиде, — схопив ся Заборовский — та ти мене хочеш живцем зі шкіри обдерти! Адже там буде дубів що найменше на тисяч пятьсот зр.!

— Я не пхаю ся — говорив арендар смирно. — Коли вельможний пан не може дати Дуброви за тисячку, то я цїлком не хочу єї купувати. На що менї страти?...

— Страти... страти! — говорив дїдич зневажливо. — І ти, жиде, коли стратив?

— Чому нї, ясний пане? От вчера стратив; взяв від попа поле в аренду і град все вибив.

— Ну, але за тисяч зр. я Дуброви не продам!

— Як пан хоче — замітив Мошко.

— Дасьте 1500 зр.?

— Не дам! Там, в Дуброві, дуби не такі старі і грубі, материял будівляний не першої сорти.

— Але-ж, жиде! Тепер зелїзницї будують, дубових порогів потребують тисячами.

— Я знаю — говорив Мошко спокійно, запхавши палець в бороду. — Н-ну! Дам ще 50 зр. більше — додав по хвилї, вичікуючи як би зі страхом відповіди.

Заборовский зробив грізну міну, приступив до жида, поклав єму руку твердо на плече і, зісунувши брови: — З ким же то, братку — каже — думаєш ти в той спосіб торгувати ся? По пятьдесятцї докидаєш?

Мошко аж зігнув ся під рукою дїдича і настрашеним голосом відповів: — Я би може й докинув ще троха, як би собі зараз міг відтягнути з тих гроший за Дуброву моїх пять-сот зр., що менї вельможний пан винен. Вже три роки...

— Що? відтягнути?! — спитав Заборовский — Нї, жиде, я бачу, що нинї з тобою не дійду до ладу. Іди собі, жиде, йди, най тебе не виджу, бо рука мене свербить! Щезай менї з очий!

І майже викинув жида за двері. Мошко постояв мовчки кілька хвиль на ґанку; хотїв вертати ся, але роздумав ся і помалу пішов до дому.

Однак вечером того самого дня Заборовский післав знов по него і продав єму Дуброву за 1100 зр. з умовою, аби тепер ще не відтягав єму з тої суми нїчого, бо потребує. З тих гроший зараз на другий день по полудни пішло 400 зр. до банку на сплату рати, а 200 зр. синови, бо Заборовский бояв ся можливого скандалу і розважив, що із Стася господар не буде. Мошко того дня був незвичайно вдоволений...

(Дальше буде.)

ми кіньми, що їх уже звернув. Стали они его знов намовляти, аби купив ті коні. Дав ся мужик намовити, думав, що то иньші коні. заплатив за коні 80 зр., а жидам дав за їх бесіду 5 зр. Рано побачив, що коні ті самі дихавичні, пішов за жидом аж до Галичини і там за 50 зр. звернув єму коні назад...

Видко, бояв ся мужик добивати свого права в суді, бо в нас процеси тягнуть ся дуже довго, буває і так, що „немащені колеса не обертають ся“ — отже легко на процес моможуть піти і міхи і оріхи. Через таких дерунів і безправства угорский Русин став уже Гелотою, боїть ся всїх, а відваги не має так, як Мадяр. Жиди безличні, стріляли вже і на п. Балайтия і на сьвящеників... горе нам від них у нашім краю.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 26-го лютого 1897.

З краєвих фондів признано підмоги для ріжних товариств і заведень, між ними для тов. Руска Школа 200 зр., тов. Руска Бесїда 300 зр., тов. Руский Народний Дім в Чернівцях 300 зр.

Фреквенция в австрийских університетах. В сегорічнім зимовім курсї на австрийских університетах було записаних студентів: у Відни 6.104, в Грацу 1.667, в Празї, на ческім університетї 2.787, на нїмецкім 1.391, у Львові 1.556, в Кракові 1.296, в Інсбруку 1.004, в Чернівцях 391. Записаних на всїх університетах богословів було 1.189, правників 8.078, медиків 4.728, фільозофів 2.201, — всїх разом 16.196. Найбільшу фреквенцию виказують, як звичайно правничі видїли; на лїкарских видїлах фреквенция зменьшила ся на користь фільозофічних.

Запомога для социялістів. Берлиньскі часописи доносять, що провідники нїмецких социялістів переслали з каси свого сторонництва 10.000 марок австрийским социялістам на аґітацию перед виборами до ради державної.

Вечерок Союза, що відбув ся вчера в салї ґімнастичного товариства, випав незвичайно гарно. Тілько гостий, особливо з провінциї Союз навіть не сподївав ся. Зїхали ся рускі родини з ріжних сторін Буковини, а були гості і з Галичини. Ріжниця поміж вечерками Карпата а Союза вийшла така, що коли на вечерку Карпата більшу частину гостий становили Волохи, то на вечерку Союза були переважно рускі родини. До кадриля стануло около 80 пар. Було кілька паннів і в народних строях, котрі на Буковинї не знати чому рідше можна бачити, як в Галичинї, хоч народний стрій дуже практичний на забави; не потрібно все нові суконї справляти. Гарних панночок було дуже богато. Боїмо ся, що тепер по вечерку всї Союзани засядуть писати поезиї на честь тих красовиць, на чім панни і руска лїтература певно нїчого не втратить... Молодцї наші списали ся добре і працювали в потї чола. Гуляли, гуляли, гусли розривались і гули цимбали, бас ревів, як вихор леґінї лїтали, кружок дївчат як мак лелїв. Розійшли ся, коли вже свитало. До доброго гумору гостий причинив ся також наш купець п. Власюк, котрий мав буфет.

Вокально-декляматорский вечер в XXXVI-ті роковини смерти Т. Шевченка відбуде ся у Львові в середу 10-го н. ст. марця с. р. в сали „Народного Дому“. В концертї возьме участь Вп. Мишуга і панна Королевичівна, артистка співачка опери.

Бесїда Ісуса Христа. Анґлїйка, Аґнїшка Шмід Люї, що займає ся поважно студиями над язиком грецким, арабским і сирийским знайшла в однім монастири на горі Синайскій одну з найстарших рукописий Нового Завіта. Квестия, якою мовою Ісус Христос говорив, довго не могла бути порішена. Одні припускають, що Христос говорив по грецки, бо в тім язицї найімовірнїйше написано три евангелия. Иньші доводять, що Христос говорив бесїдою арамейскою, бо та бесїда була за часів Христових бесїдою людовою в Палестинї. В тім власне язицї є написана рукопись знайдена на горі Синай. Аґн. Шміт Люї мовить, що Ісус Христос говорив з народом галилейским і з рибаками над озером Ґенезаретским бесїдою арамейскою, бо инакше нарід не розумів би був Ісуса Христа. На довід свого твердження поклике ся на грецкий текст Н. Завіта, де знаходить много арамейских слів неперетолкованих. В синайскій рукописи слова Христові на хресті: „Ili, ili lama sawachfani“ наведено в цїлости а не в толкованю, з тої простої причини, що виповіджено їх в язицї арамейскім. Після сьвідоцтва Евсевия еванг. сьв. Матея в первіснім текстї була написана в язицї арамейскім. Давнїйше уважано язик арамейский за зіпсуту форму еврейского. Новійші студиї виказують, що є то самостійна бесїда, як еврейска або арабска.

Телефони по церквах входять що-раз більше в ужите, особливо в Анґлїї. Телефони ті лучать звичайно церкви з шпиталями, або другими закладами, звідки люди не могуть іти до церкви. Але і приватні люди мають получення з церквами посередством телефонів. В той спосіб проповідь сьвященика проповідуючого в церкві слухають не тілько ті що суть в церкві, але всї, що мають получення телефонічні.

Придержані обманцї. В окружнім судї в Станїславові придержано Авраама Енґендера vel Енґельмана, лїт 40, середного росту, брунета з чорними очима, подовжним лицем і рудавою, коротко стриженою бородою, прибраного по нїмецки і Іґнатия vel Ісаака Ґрінберґа, лїт 53, слушного росгу, шатина з синими очима, подовжним лицем і повною, темною бородою, теж убраного по нїмецки. Оба говорять по польски і по нїмецки. Перший подає себе за звичайного „ганделеса“, другий за трохи лїпшого, бо за „ганделеса від старинностий“. Від довшого часу обігравали они спільно по зелїзницях підчас подорожи пасажирів III-ої кляси, граючи трома числами назначеними картами. Станїславівский окружний суд взиває пошкодованих, щоби зголосили ся самі або донесли єму про свої страти.

Як женити ся. Один анґлїйский поет дає кандидатам до супружества такі ради: Жени ся з любови, бо тогди возьмеш жінку; коли ся ожениш для гроша, будеш мати паню; коли для становиска товарискою, будеш мав даму. Жена буде тя любити, пані поважати, дама терпіти тебе. Жена буде ся з тобою згаджувати, пані буде тобою рядити, дама іґнорувати. В хоробі, жена буде тебе доглядати, пані відвідувати, дама довідувати ся о здоровле. Жена буде дїлити ся твоїми клопотами, пані твоїми грішми дама твоїми довгами. Коли умреш жена твоя буде тебе оплакувати, пані жалувати, а дама приодягне чорну сукню. Щира правда!

Найстарший корабель. Найстаршим кораблем на сьвітї є корабель з року 1760. Корабель той є власностию Анґлїї і служив 130 лїт без перерви гандлеви. Тепер пійде він на опал. Листа анґлїйских кораблїв виказує ще 6 деревляних кораблїв, що мають близько 160 лїт. Сей факт є о стілько цїкавим, що корабельна статистика виказує пересїчний вік кораблїв не більший як 45 лїт, бо в тім періодї часу кождий меньше більше корабель розбиває ся або тоне.

Усунене гори. Страшний случай став ся на территориї громади Пожорита на Буковинї. В ночи 14 с. м. усунула ся верства землї з гори. Верства усуненої землї заняла площу на 8 гект. і посувала ся з незвичайною скоростию засипуючи або забираючи з собою все, що подибала. У підніжа гори стояла селяньска хатина. Тую хату і прочі будинки знищила земля цїлковито, а двоє людий Евфемию Гусака і Юрка Люкана і 15 штук худоби присипала. Часть будинку, малого хлопця, коня і троє телят і шість овець понесла на собі — мов на тратві — в долину на віддалене 600 метрів і нїчого їх не ушкодила. Евфемію видобуто ще живу зпід землї але по кількох годинах умерла. Тїло Люкана і засипані звірята видобуто аж на другий день. Творили они збиту масу не до пізнаня. Дивна річ, що про сей випадок писала тілько черновецка Gazeta Polska, а иньші часописи не повторили сеї вістки. Не знати, кілько на тім правди.

Конкурс. Видїл тов. „Руска Бесїда у Львові“ розписує сим конкурс на самостійного директора народного театру „Рускої Бесїди у Львові“: Услівя: 1) Обняте театру у власний заряд наступає дня 1-го квітня с. р. 2) Зложене відповідної кавциї. 3) Предложене сьвідоцтв дотеперішного занятя. Подання належить внести на письмі найдальше до дня 15-го марця с. р. до видїлу тов. „Руска Бесїда у Львові“ ринок ч. 10., де також засягнути можна близших пояснень. — У Львові дня 17-го лютого 1897 р.

Урод. В Арадї на Угорщинї породила одна жена дїтину, огромне чудовище. Дїтина тая мала голову покриту довгим волосєм, троє уст, три носи, троє очий, чотири руки і чотири ноги з величезними пігтями. Дїтина жила лиш 5 годин. Тїло єї відіслано до анатомічного музею в Будапештї.

Велике нещасте скоїло ся в Сучаві дня 19-го лютого. На ріцї Сучаві ішла велика крига а на мостї стояло кільканайцять робітників з гаками і джаґанами, щоби розрубувати криги і боронити міст від напору води. Коло робітників зібрав ся більший гурток цїкавих людий, між ними і богато дїтий, що придивляли ся розбурханим филям ріки. Нараз заломило ся поруче, на котре опирали ся люди на мостї і близько сорок осіб упало до води між криги. Дехто зловив ся моста, дехто видрапав ся на кригу і таким способом уратував ся від смерти. Один жовняр Вільгельм Штарк виратував при тій нагоді пятьнайцятьом особам жите. Та мимо того утопило ся, як до тепер сконстатували, осьмеро дїтий і одна доросла особа.

Нещасливий випадок приключив ся властителеви реальности в Чернівцях Гр. Голубіґерови, коли їхав на дворець зелїзницї. В скорій їздї з гори вилетів він з воза і ударив ся так сильно до зелїзного стовпа від електричних проводів, що стратив память на місци. Тяжко раненого осмотрив др. Лютінґер і казав відвезти до дому.

Убійство в ваґонї. З Льондона доносять: Оногди вечером найдено в ваґонї поїзду укритого під лавкою трупа молодої 19-лїтної дївчини, страшно покалїченого. На стациї Ватерльо ждав один пан і той пізнав зі страхом в трупі дївчини свою суджену. Як довершено убийства, не можна цїлком дійти. Полїция напружає всї сили, щоби вияснити ту загадку.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 26-го лютого 1897 року.

Відень. Цїсар виразив президентови мінїстрів співчуте по поводу смерти его матери у власноручнім, дуже ласкавім письмі.

Петербург. Росия завізвала Грецию відкликати свої війска з Крети до трох днїв, бо в противнім разї Росия рішила ся навіть без огляду на згоду держав разом з Францию, Нїмеччиною і Австриєю ужити против Грециї найострійших примусових способів а в першій лїнїї бльокаду грецких війск.

Льондон. В висшій палатї вияснив льорд Салїсбури державну полїтику, котра, як думає годить ся з замірами всїх сполучених держав. Правительство анґлїйске жадає автономії Крети, котра остала би складовою частиною турецкої держави. Колиб Туреччина або Греция не схотїли на завізване держав забрати свої війска з Крети, втогди повинні держави вимусити силою послух для себе.

Льондон. Бюро Райтера доносить з Атенів, що король і правительство заявили, що не можуть відступити від розпочатих кроків і їх буде в дальших змаганях підпирати цїлий грецкий нарід.

Хто хоче мати

добру і дешеву

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цїлий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважанем

В. Данилевич,
машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелїзньчій (Banhofstrasse) ч. 26.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиране**: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лік** просто під назвою **Ріхтера Liniment з котвицею** і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця" бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

„РУСКА БЕСЇДА"

в Чернівцях

має на складї отсї свої видання:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА"

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,"
сумна історня, для пересторогн і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки"

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних дїточок."
32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА"
Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Біблїотеки," а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини."

Прекрасна повість Ольги Кобиляньскої **„Царівна"** вийшла накладом „Буковини" окремою книжкою, котра має 424 сторін, вісїмки, **і коштує лише 1 зр. 20 кр.**, з пересилкою нерекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна" так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденциєю визначає ся дуже поміж нашими новійшими повістями.

Купити можна в редакції „Буковини". Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського **„В день сьвятої волї"** за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галїна **„Перші Зорі"** за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Днїстер"

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови"** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра" приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер"** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер", стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер" не є заступлений, приймають ся.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

(заснований 1812 р.),

а окрім того

АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довірє, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довірє на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.**

Прошу о части замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Ґаіна.

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї „Рускої Ради."

Просимо о замовленя.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ І ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта", а виконана в лїтографічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти" і передплатників „Зор" 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї" у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 минут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

За редакцию відповідає **Осип Маковей**.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.